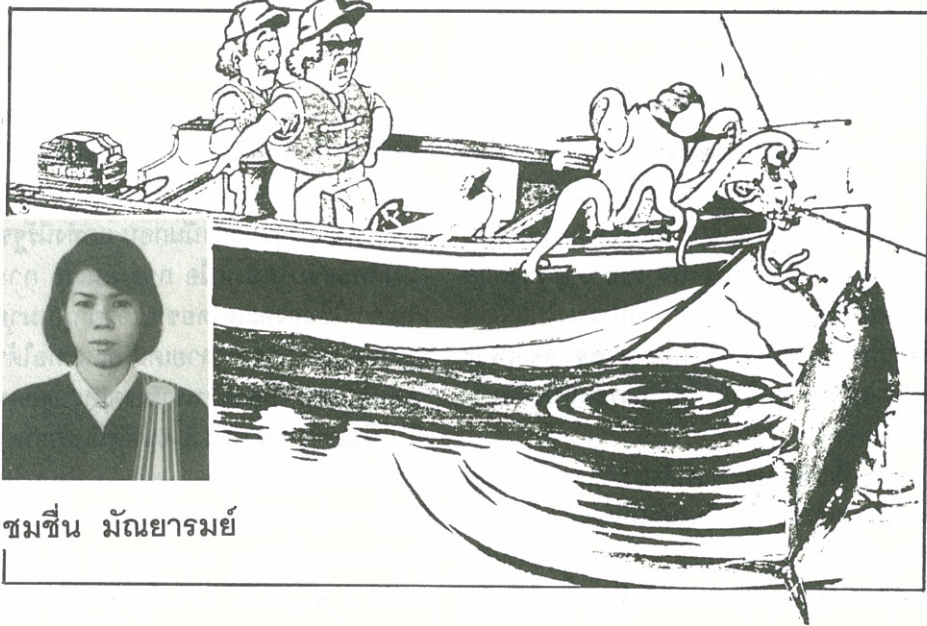

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ กับปัญหาการประมงของไทย

*ชมชื่น มั่นยามย์

ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่งที่มีดินแดนบางส่วนติดต่อกับทะเล คือทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดอ่าวไทย ฝั่งตะวันออก และทิศใต้ติดกับทะเล ทั้งสองด้านคือทิศใต้ฝั่งตะวันออกติดกับอ่าวไทยฝั่งตะวันตก และทิศใต้ฝั่งตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน ลักษณะภูมิประเทศที่มีชายฝั่งติดกับทะเลนี้ทำให้ประชากรชาวไทยที่อาศัยอยู่ริมฝั่งทะเลประมาณ ๒๑ จังหวัดมีอาชีพทำการประมงเพื่อหาเลี้ยงชีพตนเองเป็นหลัก แต่เนื่องจากเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำประมงของไทยเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยและมีสมรรถนะสูง เคยติดอันดับ ๗ ของโลกในการจับสัตว์น้ำทะเลเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มาแล้ว

ทำให้แหล่งประมงภายในน่านน้ำไทยมีสัตว์น้ำลดน้อยลงไม่เพียงพอต่อการบริโภค และในปัจจุบันนี้ได้กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมของสัตว์น้ำไปแล้ว ดังนั้นชาวประมงไทยจึงออกไปทำการประมงจับสัตว์น้ำนอกเขตน่านน้ำไทย ซึ่งเป็นทะเลหลวง (High Seas) อันเป็นเขตเสรีในการทำประมง เพราะรัฐทุกรัฐมีเสรีภาพในการใช้และแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในทะเลหลวงได้ อีกทั้งยังมีสัตว์น้ำชุมชุมอีกด้วย ชาวประมงไทยจึงออกไปทำการประมงในเขตทะเลหลวงอยู่เสมอ ๆ โดยไม่เป็นการล่วงละเมิดน่านน้ำของประเทศใด แต่เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นมา ประเทศเพื่อนบ้านของ

*หัวหน้าสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายและอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : น.บ.ท. สำนักอบรมและศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ประเทศไทย มี พม่า ฟิลิปปินส์ กัมพูชา เวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย และอินเดีย ได้ประกาศเขตทางทะเลของประเทศตนขยายออกไปเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เพื่ออ้างสิทธิอธิปไตย (Sovereign Rights) เหนือทะเลที่ติดกับชายฝั่งประเทศของตน มีความกว้างถึง ๒๐๐ ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานของแต่ละประเทศ ทำให้น่านน้ำที่เคยเป็นทะเลหลวงมีเสรีภาพในการใช้ท้องทะเลโดยไม่มีขีดจำกัด ได้กลายมาเป็นน่านน้ำที่รัฐชายฝั่งผู้ประกาศมีสิทธิใช้สอยและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลได้เพียงผู้เดียว รัฐอื่นมีเพียงสิทธิในการเดินเรือที่มีเรือประมง การบินผ่านและการใช้ท้องทะเลโดยชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล เท่านั้น ชาวประมงไทยจึงไม่มีสิทธิเข้าไปทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศอื่น หากเข้าไปก็เป็นการละเมิดน่านน้ำของประเทศอื่นไป

การที่แต่ละประเทศได้ประกาศอาณาเขตทางทะเลของประเทศตนออกไปเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น ก็สืบเนื่องมาจากการที่สหประชาชาติได้จัดประชุมเรื่องกฎหมายทะเล ครั้งที่ ๓ ขึ้น โดยเริ่มประชุมตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖) จนถึงปี ค.ศ. ๑๙๘๒ (พ.ศ. ๒๕๒๕) รวม ๑๑ สมัยการประชุม โดยประชุมในสถานที่ต่าง ๆ หลายแห่งและแห่งสุดท้ายที่การประชุมกฎหมายทะเลครั้งที่ ๓ นี้สำเร็จลงคือประชุมกันที่เมือง มอนทีโก เบย์ (Montego Bay) ประเทศจาไมก้า กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลฉบับนี้มีชื่อว่า **"อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒"** (The United Nations Convention on the Law of the Sea ๑๙๘๒) หรือเรียกขานกันอีกชื่อหนึ่งว่า **"อนุสัญญามอนทีโก เบย์ ค.ศ. ๑๙๘๒"** (Montego Bay Convention ๑๙๘๒) อนุสัญญานี้ได้บัญญัติถึงเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะไว้อย่างชัดเจน โดยบัญญัติไว้ในภาค ๕ ข้อ ๕๕ ถึง ๗๕ กำหนดให้รัฐชายฝั่งที่ได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนมีสิทธิอธิปไตยเด็ดขาดเหนือเขตนี้แต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Rights) เฉพาะในทางเศรษฐกิจ เช่น การ

สำรวจ (Exploring) การแสวงประโยชน์ (Exploiting) การอนุรักษ์ (Conserving) และการจัดการ (Managing) ทรัพยากรธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตในน้ำเหนือก้นทะเล (Waters Superjacent to the Sea-Bed) ในก้นทะเล (Sea-Bed) และในดินใต้ผิวก้นทะเล (Subsoil) ตลอดทั้งมีสิทธิอธิปไตยเหนือกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการสำรวจและการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจในเขตดังกล่าว เช่น การผลิตพลังงานจากน้ำ กระแสน้ำและลม โดยรัฐอื่นหรือองค์การระหว่างประเทศหรือเอกชนอื่นใดจะเข้ามาใช้สิทธินี้ซ้อนกันไม่ได้ ถ้าหากจะใช้สิทธิดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐชายฝั่งนั้นก่อน แต่ทั้งนี้รัฐชายฝั่งจะไม่มีสิทธิอธิปไตยเหนือ การเดินเรือ การบินผ่าน และการใช้ท้องทะเลโดยชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลของรัฐอื่นในเขตดังกล่าว เพราะเขตเศรษฐกิจจำเพาะนี้เดิมเป็นเขตทะเลหลวงซึ่งทุกรัฐมีเสรีภาพในการใช้ท้องทะเลและการบินผ่านอยู่แล้ว ดังนั้นรัฐอื่นยังคงมีเสรีภาพในการเดินเรือที่มีเรือประมง และการบินผ่านเขตนี้ได้อยู่ **อนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒** ฉบับนี้กำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะขึ้นมากเพื่อให้มีน่านน้ำในทะเลบริเวณนี้เป็นเขตสงวนไว้เพื่อกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของรัฐชายฝั่งโดยเฉพาะ เพราะเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอุดมสมบูรณ์อยู่มาก และเมื่อครั้งยังเป็นทะเลหลวงอยู่นั้นรัฐอื่นสามารถเข้ามาดักตวงเอาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณนี้ไปได้อย่างเสรี โดยรัฐชายฝั่งไม่มีสิทธิหวงห้ามแต่ประการใด ทำให้รัฐชายฝั่งมีความคิดว่าตนเสียเปรียบรัฐอื่น จึงเกิดแรงผลักดันให้มีการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะขึ้นมา

แนวความคิดเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะนี้มีวิวัฒนาการมาจากการประกาศเขตอำนาจอธิปไตยเหนือไหล่ทวีปของประธานาธิบดีทรูแมนแห่งสหรัฐอเมริกาเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๔๘๘) ยังผลให้ประเทศต่าง ๆ ประกาศขยายเขตรัฐของตนเหนือไหล่ทวีปเช่นกัน โดยเฉพาะประเทศไอซ์แลนด์ได้ประกาศขยายเขตประมงเหนือไหล่ทวีปของตน

ออกไปถึง ๑๒ ไมล์ทะเลเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๘ (พ.ศ. ๒๕๐๑) โดยกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรทางการประมงของไอซ์แลนด์แต่เพียงผู้เดียว ทำให้อังกฤษ และเยอรมันซึ่งเคยทำประมงในเขตดังกล่าวเสียผลประโยชน์ จึงเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างไอซ์แลนด์กับอังกฤษและเยอรมันนี้ จนเกิดเป็นสงครามระหว่างไอซ์แลนด์กับอังกฤษ ที่มีชื่อว่า **"สงครามปลาสด"** (Cod War) และในที่สุดอังกฤษกับเยอรมันก็ได้ยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลก) ให้วินิจฉัยกรณีการขยายเขตประมงของไอซ์แลนด์ (คดี Fisheries Jurisdiction) ในที่สุดศาลโลกได้วินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๗๔ (พ.ศ. ๒๕๑๗) ว่าการขยายเขตประมงของไอซ์แลนด์ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อสิทธิการทำประมงดั้งเดิมของรัฐอื่น ซึ่งก็หมายความว่า รัฐชายฝั่งสามารถขยายเขตทางทะเลออกไปได้หากไม่เป็นการกระทบกระเทือนสิทธิของรัฐที่มีอยู่เดิม ดังนั้นหลังจากศาลโลกวินิจฉัยแล้วไอซ์แลนด์ได้ประกาศเขตประมงจำเพาะของตนออกไปในทะเลมีความกว้างถึง ๒๐๐ ไมล์ทะเล โดยได้ประนีประนอมกับอังกฤษและเยอรมันให้ทำการประมงในเขตของไอซ์แลนด์ได้ในเวลาและปริมาณที่จำกัด

จากกรณีดังกล่าวนี้ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มลาตินอเมริกา เช่น ชิลี เปรู เอกวาดอร์ ได้ประกาศขยายอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) ทางทะเลของตนออกไปในทะเลหลวงเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๐ (พ.ศ. ๒๕๑๓) โดยขยายเขตทางทะเลออกไปมีความกว้างถึง ๒๐๐ ไมล์ทะเล ครอบคลุมถึงเขตอำนาจ (Jurisdiction) เหนือห้วงน้ำและพื้นทะเลใต้ห้วงน้ำดังกล่าวด้วย โดยเรียกเขตที่ขยายอำนาจอออกไปนี้ว่า **"เขตทะเลอันเป็นมรดก"** (Patrimonial Sea) การขยายอำนาจอธิปไตยทางทะเลของกลุ่มประเทศลาตินอเมริกาดังกล่าวนี้ ได้รับการต่อต้านจากหลายประเทศ เพราะถือว่าเป็นการละเมิดเสรีภาพในการใช้ท้องทะเลหลวง กลุ่มประเทศลาตินอเมริกาที่ประกาศเขตดังกล่าวจึงเปลี่ยนท่าทีของสถานภาพทางกฎหมายในเขตนี้ไปเป็นวิธอำนาจอธิปไตยในทางเศรษฐกิจเท่านั้น คือมีอำนาจใช้และแสวงหา

ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในทะเลเพียงอย่างเดียว ไม่มีผลกระทบต่อเสรีภาพในการเดินเรือ และการบินผ่านแต่ประการใด แนวความคิดนี้จึงได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางในประเทศแถบทวีปเอเชียและแอฟริกา เพราะหลายประเทศในกลุ่มนี้มีทั้งประเทศที่เพิ่งได้รับเอกราชและประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งประสบปัญหาด้านการขาดแคลนอาหาร การอ้างสิทธิสงวนแหล่งประมงไว้จึงเป็นทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารได้ และการมีมาตรการป้องกันมิให้รัฐอื่นรุกรล้ำเข้ามาทำการประมงในบริเวณที่ประชิดกับทะเลอาณาเขตของตนย่อมเป็นประโยชน์แก่รัฐตน ดังนั้นประเทศในกลุ่มทวีปเอเชียและแอฟริกาจึงได้ประกาศขยายอาณาเขตทางทะเลของตนออกไปเป็น ๒๐๐ ไมล์ทะเล เพื่อเป็นเขตดักตวงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของรัฐตน เขตทะเลดังกล่าวนี้จึงเกิดขึ้นจากการประนีประนอมของรัฐชายฝั่งในการให้มีอำนาจอธิปไตยทรัพยากรธรรมชาติและเสรีภาพของรัฐอื่น ๆ ในการใช้ท้องทะเล ดังนั้นในการประชุมทางทะเลขององค์การสหประชาชาติ ครั้งที่ ๓ จึงได้กำหนดเขตดังกล่าวบัญญัติไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ด้วย โดยให้ชื่อเขตนี้ว่า **"เขตเศรษฐกิจจำเพาะ"** (Exclusive Economic Zone) เขตเศรษฐกิจจำเพาะนี้มีขอบเขตทางทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตออกไปมีความกว้างถึง ๒๐๐ ไมล์ทะเล ถ้าหากน่านน้ำที่เป็นทะเลอาณาเขตซึ่งมีความกว้างไม่เกิน ๑๒ ไมล์ทะเลออก เขตเศรษฐกิจจำเพาะซึ่งเป็นเขตต่อออกไปจากทะเลอาณาเขตจะมีความกว้างไม่เกิน ๑๘๘ ไมล์ทะเล

แต่ทั้งนี้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ฉบับนี้ยังไม่มีผลใช้บังคับในปัจจุบัน เพราะได้บัญญัติให้มีผลใช้บังคับเมื่อครบ ๑๒ เดือนหลังจากที่มีการส่งมอบสัตยาบันสารให้กับเลขาธิการสหประชาชาติครบ ๖๐ สัตยาบันแล้ว และประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาฉบับนี้เช่นกัน เพียงแต่ลงนามไว้ในอนุสัญญาเท่านั้น ปัจจุบันนี้กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลที่ใช้บังคับกัน

อยู่คือ "อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๔" ซึ่งประกอบไปด้วยอนุสัญญา รวม ๔ ฉบับ บัญญัติเนื้อหาไว้เพียง ๔ เรื่อง คือ

๑. ทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง

๒. ทะเลหลวง

๓. การทำประมงและการอนุรักษ์ทรัพยากร ที่มีชีวิตในทะเลหลวง

๔. ไหลทวีป

มิได้บัญญัติถึงเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะไว้แต่อย่างใด ดังนั้นประเทศต่าง ๆ ที่เห็นว่าตนจะได้รับประโยชน์จากการกำหนดอาณาเขตทางทะเลของตนเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะก็จะอาศัยหลักเกณฑ์ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ นี้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะขึ้นมาเท่ากับประเทศต่างๆ นั้นยอมรับหลักการเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะ จึงมีผลให้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ นี้มีผลใช้บังคับกันในปัจจุบันด้วยในฐานะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ (Customary International Law)

เหตุที่ประเทศไทยยังไม่ให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ นี้ก็เพราะคนไทยไม่เห็นด้วยกับการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะไทยได้แสดงท่าทีคัดค้านเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะมาตั้งแต่เริ่มมีการประชุมกฎหมายทะเลครั้งที่ ๓ ของสหประชาชาติ ทั้งนี้เพราะสภาพทางภูมิศาสตร์ของไทยไม่เอื้ออำนวยต่อการขยายเขตทางทะเลออกไปเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เนื่องจากเขตเศรษฐกิจจำเพาะมีอาณาเขตกว้างถึง ๒๐๐ ไมล์ทะเล แต่ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่เป็นรัฐชายฝั่งทั้งรัฐประชิดกันและตรงข้ามกัน คือ กัมพูชา เวียดนาม พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย และอินเดีย มีทะเลที่ใช้ร่วมกันกว้างไม่ถึง ๔๐๐ ไมล์ทะเล คือในอ่าวไทยมีความกว้างที่สุดเพียง ๒๗๐ ไมล์ทะเล ส่วนในทะเลอันดามันมีความกว้างที่สุดประมาณ ๓๓๐ ไมล์ทะเล ดังนั้นถ้ากำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะขึ้นในอ่าวไทยและทะเลอันดามันจะทำให้เกิดเขตเศรษฐกิจจำเพาะทับซ้อนกันบางส่วน และทำให้น่านน้ำที่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตซึ่งเป็นทะเลหลวงเปลี่ยนสภาพมาเป็นเขต

เศรษฐกิจจำเพาะไปทั้งหมด ทำให้เสรีภาพในการใช้ทะเลหลวงหมดสิ้นไปด้วย

แต่ทั้งนี้ไทยไม่เห็นด้วย ก็ยังจำเป็นต้องประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยออกไป เพราะประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงดังกล่าวได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศของเขาทั้งหมดแล้ว ถ้าไทยไม่ประกาศเขตของไทยบ้าง ก็เท่ากับไทยยอมรับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้านโดยปริยาย อันอาจทำให้ไทยเสียสิทธิประโยชน์ในน่านน้ำทางทะเลได้ ดังนั้นในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๔ ไทยได้ประกาศพระบรมราชโองการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะขึ้นในอ่าวไทย และได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะในทะเลอันดามันเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๑

จากผลการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยและประเทศเพื่อนบ้านไทย ดังกล่าว ทำให้น่านน้ำซึ่งเคยเป็นทะเลหลวงหมดสิ้นไป และเกิดเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะทับซ้อนกันบางส่วน ปัญหาจึงเกิดขึ้นในบริเวณที่ทับซ้อนกันนี้ คือ ชาวประมงไทยที่เคยออกไปทำการประมงในเขตน่านน้ำอันเป็นทะเลหลวง บัดนี้กลายเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในทางเศรษฐกิจ แต่เพียงผู้เดียว ชาวประมงไทยย่อมไม่มีอำนาจเข้าไปทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐอื่น แต่เขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยกับของประเทศเพื่อนบ้านที่ทับซ้อนกันอยู่นั้นยังไม่อาจตกลงกันกำหนดแต่ชัดได้ว่าเขตใดเป็นของไทย เขตใดเป็นของเพื่อนบ้าน ทำให้ชาวประมงไทยหลงเข้าไปทำประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐอื่น เพราะความเคยชินที่เข้าไปทำการประมงในเขตทะเลหลวงนั่นเอง ประกอบกับไม่ทราบอาณาเขตน่านน้ำที่แน่นอนของไทย จึงทำให้ชาวประมงถูกกล่าวหาว่าละเมิดน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้าน ยังผลให้เรือไทยรวมทั้งลูกเรือถูกจับ ตามที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่บ่อยครั้ง ลูกเรือที่ถูกจับก็ถูกพิพากษาโดยศาลต่างประเทศและถูกจำคุกได้รับความลำบาก ส่วนเรือไทยก็ถูกริบทำให้เสื่อมเสียเศรษฐกิจของชาติอย่างยิ่ง

ดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า

ปัญหาการประมงของไทยนั้นมีสาเหตุใหญ่ ๆ มาจาก ๒ สาเหตุด้วยกัน คือ

๑. แหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำในน่านน้ำของไทยลดน้อยลงจนกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมของสัตว์น้ำไป ชาวประมงต้องออกไปหาแหล่งทำการประมงที่อุดมสมบูรณ์กว่านอกเขตน่านน้ำไทย

๒. การกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะขึ้นมาตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ทำให้เกิดเขตเศรษฐกิจจำเพาะบางส่วนทับซ้อนกันระหว่างไทยกับกัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย ในบริเวณอ่าวไทย และระหว่างไทย กับพม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย อินเดีย ในบริเวณทะเลอันดามัน

ดังนั้นเพื่อขจัดปัญหาเกี่ยวกับการประมงของไทยให้หมดไป รัฐบาลไทยก็ได้วางนโยบายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ไว้หลายวิธี เช่น เสร็จจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีเขตเศรษฐกิจจำเพาะทับซ้อนกัน เพื่อกำหนดแนวแบ่งเขตที่แน่นอนของแต่ละประเทศหรือกำหนดให้เขตที่ทับซ้อนนั้นเป็นแหล่งพัฒนาการประมงร่วมกัน ซึ่งในขณะนี้ไทยได้เจรจากับพม่า และมาเลเซียสำเร็จแล้ว โดยระหว่างไทยกับพม่าได้กำหนดแนวเขตแบ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะไว้แน่นอนแล้ว ส่วนไทยกับมาเลเซียดกกลงให้เขตที่ทับซ้อนกันนั้นเป็นเขตพัฒนาร่วมกัน (Joint Development Area) สำหรับอินเดีย ไทยได้เจรจากันตั้งแต่แบ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะกันสำเร็จแล้ว คงเหลือเพียงการแลกเปลี่ยนสัตยาบันเท่านั้น ส่วนอินโดนีเซียได้ตกลงให้ถือเอาแนวกันทะเลที่ได้ตกลงแบ่งไว้กับไทยแล้ว เป็นเส้นแบ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะชั่วคราวไปก่อน สำหรับกัมพูชากับเวียดนาม ยังเจรจาไม่สำเร็จ

นอกจากวิธีการเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านที่มีปัญหาเขตเศรษฐกิจทับซ้อนกันดังกล่าวแล้ว รัฐบาลไทยยังแก้ปัญหาด้วยวิธี หาแหล่งประมง

ใหม่ในน่านน้ำของรัฐอื่น ด้วยการทำความตกลงกับต่างประเทศทั้งทางภาครัฐบาลและภาคเอกชนของประมงในบริเวณน่านน้ำซึ่งอยู่ภายใต้อธิปไตยของประเทศนั้นโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเหมาะสมและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ได้สนับสนุนให้ชาวประมงไทยจัดตั้งสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทย (The Thai Overseas Fisherice Association) ขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ยังให้กรมประมงออกประกาศเตือนชาวประมงไทยมิให้ละเมิดน่านน้ำของรัฐอื่น อีกทั้งกองทัพเรือก็ได้จัดฝึกอบรมชาวประมงตามจังหวัดชายทะเล ๒๑ จังหวัด ให้ทราบถึงเขตน่านน้ำของไทยและของประเทศต่าง ๆ ด้วย

จากวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของรัฐบาลไทยสามารถทำให้ปัญหาเกี่ยวกับการประมงของไทยคลี่คลายไปได้บ้างพอสมควร แต่ยังขจัดปัญหาให้หมดไปไม่ได้เสียทีเดียว เพราะยังคงต้องหาแหล่งประมงในน่านน้ำของรัฐอื่นอยู่ ซึ่งย่อมมีโอกาสที่สัตว์น้ำนั้นจะลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดอาจไม่มีแหล่งใดให้ทำประมงอีกก็ได้ ดังนั้นทางที่ดีรัฐบาลไทยควรหันมาพัฒนาบริเวณน่านน้ำของไทยที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรมให้กลับอุดมสมบูรณ์ขึ้นมาเพื่อชาวไทยจะได้ใช้สอยทรัพยากรทางทะเลได้อย่างเต็มที่และยังเป็นการแก้ปัญหาเรื่องการละเมิดน่านน้ำของรัฐอื่นไปในตัวด้วย ผู้เขียนมีความเห็นว่าวิธีการดังกล่าวนี้น่าจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้ปัญหาเรื่องการประมงของไทยหมดไป และประเทศไทยก็จะมีแหล่งประมงอันอุดมสมบูรณ์ภายในน่านน้ำไทย ตลอดจนสามารถแสวงหาประโยชน์ใด ๆ ในท้องทะเลได้อย่างเสรีโดยไม่มีการละเมิดน่านน้ำรัฐอื่นอีกแต่ประการใด แม้จะต้องใช้งบประมาณสูงสักเท่าใด แต่ผลที่ได้รับก็น่าจะคุ้มค่าเกินกว่าที่ได้ลงทุนไป

□□

บรรณานุกรม

"กฎหมายกับธุรกิจ : เขตเศรษฐกิจจำเพาะและปัญหาการประมงของไทย" วารสารอัยการ ๙, ๑๐๓, กรกฎาคม ๒๕๒๙

จุฑาทิ สายสุนทร คำอธิบายกฎหมายทะเลว่าด้วยอาณาเขตทางทะเล กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม ๒๕๓๖

ณรงค์ นาคธนะ อาณาเขตทางทะเลประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน กรุงเทพมหานคร กรมอุทกศาสตร์ทหารเรือ ๒๕๓๖

นพพร โพธิ์รังสิยากร "กฎหมายทะเล ตอนที่ ๕" คู่มือ ๓๕, ๕ กันยายน-ตุลาคม ๒๕๓๑

"ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย" ราชกิจจานุเบกษา ๙๘, ๓๐, ฉบับพิเศษ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

"ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยด้านทะเลอันดามัน" ราชกิจจานุเบกษา ๑๐๕, ๑๒๐, ฉบับพิเศษ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๑

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ กรุงเทพมหานคร องค์การสหประชาชาติ ๒๕๒๕